

Stortingets energi- og miljøkomite

Oslo, 21. april 2024

Innspill til Meld. St. 21 - Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene

Biomarint forum er en samarbeidsarena som består av LO med forbundene Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN), Industri Energi, Fellesforbundet, Norsk Sjømannsforbund og Norsk Sjøoffisersforbund. NHO med landsforeningene Sjømat Norge og Norsk Industri, samt Norges Fiskarlag og Fiskebåt. Sammen representerer vi det brede spekteret av sjømatbedrifter, rederier, leverandørbedrifter og ansatte, fiskere og sjøfolk på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden i hele den biomarine verdikjeden.

Forvaltningsplanene er et godt verktøy

Biomarint forum mener de helhetlige forvaltningsplanene er et veldig godt verktøy for å tilrettelegge for verdiskaping og matsikkerhet, samtidig som gode miljø- og bærekraftverdier i våre havområder skal opprettholdes.

For fiskeriforvaltningen innebærer det å utnytte de viltlevende marine ressursene på en måte som sikrer at økosystemets produktivitet, funksjon og biodiversitet opprettholdes. Fiskeriforvaltningen skal også medvirke til å sikre sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene. Som det tydelig slås fast i meldingen er Norge blant de fremste kyststatene i verden når det gjelder bærekraftig og trygg matproduksjon fra havet.

Biomarint forum støtter opp om den arbeidsmetodikken som ligger til grunn for forvaltningsplanene. Alle tilgjengelige fakta på bordet fra våre fremste forskere og etater, utredning av konsekvenser og en politisk behandling som balanserer, og hvor det gjerne må stilles strenge aktsomhetskrav for å få drive næringsvirksomhet i havet, ikke minst i særlige verdifulle områder (SVO). Men når det er gjort, så må også aktørene gis forutsigbarhet for å slippe til hvis de innfrir de kravene som stilles. Jo mer vi skulle avvike fra en slik modell, jo mer følelse og ikke faktabasert forvaltning vi har, jo lenger fjerner vi oss fra det som er grunnlaget for det velferdssamfunnet med bosetting over hele landet som vi har bygget opp i Norge. Den beste, og egentlig eneste farbare, politikk som gir bosetting langs hele kysten er å legge til rette for næringsutvikling som kan gi gode, trygge og lønnsomme arbeidsplasser. Alt annet har kun begrenset varighet.

Viktig med tydeliggjøring av hva SVO er og hvordan det skal forvaltes

Biomarint forum er glade for at meldingen er tydelig på at SVO i forvaltningsplanene ikke betyr vern i egenskap av fravær av aktivitet. Det presiseres at SVO-er ikke skal gi direkte virkninger i form av begrensninger for næringsaktivitet, men signaliserer viktigheten av å vise særlig aktsomhet i disse områdene, og at aktivitet skal foregå på en måte som ikke truer områdenes økologiske funksjoner eller naturmangfold. Det er også bra at det understrekes at hensynet til miljøverdiene i det enkelte SVO skal ivaretas på en mest mulig hensiktsmessig måte, samtidig som det ikke skal settes strengere rammer for økonomisk aktivitet enn nødvendig for å ivareta disse verdiene.

Vi mener det er viktig at forvaltningsplanens definisjon av SVO respekteres, og blir fulgt opp i underliggende etater og videre politiske prosesser med utvikling av konkrete næringsplaner for våre havområder. For å møte målet i naturavtalen fra Montreal om 30 pst bevaring og restaurering mener Biomarint forum at vi på samme måte som med SVO må kunne utvikle næringsaktivitet som gjennom forsvarlig og kunnskapsbasert forvaltning også sørger for at havområdene bevares.

Glade for at tilstanden til de kommersielle fiskebestandene er god

Meldingen slår fast at sjømat fra Norske havområder er trygg å spise og at nivåene av miljøgifter er under grenseverdiene for mattrygghet. Vi er glade for at tilstanden til de kommersielle fiskebestandene i forvaltningsplanene i all hovedsak blir beskrevet som god eller meget god. Påvirkningen fra fiskeriaktiviteten ser ut til å ha blitt mindre de siste 20 årene, dvs. at uttaket er innenfor bestandenes tåleevne. Torskebestanden i Nordsjøen og Skagerak er dessverre i dårlig forfatning, selv om dødeligheten ifølge meldingen også her er redusert og gytebiomassen har økt siden bestanden var på et historisk lavmål i 2006.

Den største trusselen for våre havområder er menneskeskapte klimaendringer. I den sammenheng er det verdt å minne om at mat fra havet ifølge FNs matvareorganisasjon FAO er den mest klimavennlige måten å mette en stadig økende befolkning på. Vi leverte i fjor nærmere 40 millioner sjømatmåltider til over 150 land fra norske havområder hver eneste dag, hele året.

FNs bærekraftsmål bør være utgangspunktet

Biomarint forum støtter seg til FNs mål om en bærekraftig utvikling og slutter helhjertet opp om Norges bidrag til at FNs bærekraftsmål nås. Begrepet bærekraftig utvikling ble definert av Brundtland-kommisjonen i FN-rapporten "Vår felles framtid" allerede i 1987, som; «*En utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.*» For at utviklingen skal være bærekraftig peker kommisjonen i tillegg på at det må være balanse mellom de tre dimensjonene, klima og miljø, økonomi og det sosiale aspektet.

Det er særlig bærekraftmålene 2, 8 og 14 vi har fokusert på i Biomarint forum-samarbeidet. Hovedmål 2 lyder: *Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring (...)*. Hovedmål 8 om "*å fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid til alle*" er grunnlaget for det samarbeidet vi har etablert mellom partene i Biomarint forum og som vi bygger vår samhandling på. Hovedmål 14 lyder: *Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling*. Biomarint forum mener Norge har naturgitte forutsetninger for sjømatproduksjon og bør kunne øke vår produksjon innenfor bærekraftige rammer for å bidra til å kunne mette en økende befolkning. Et faktum i denne sammenheng er at mindre enn 3 % av maten til verdens befolkning kommer fra havet til tross for at den årlige bioproduksjonen i havet er på samme nivå som på land, og matproduksjonen på land har ledet til overbelastning av miljøet.

Biomarint forums utgangspunkt er at bærekraftig vekst og innovasjon innen den biomarine næringen er et av Norges viktigste bidrag til å nå FNs bærekraftsmål. Vi mener norsk sjømatproduksjon gjennom god og forsvarlig forvaltning, med tilgang på egnede produksjonsområder og lokaliteter kan bidra til økt bærekraftig sjømatproduksjon i tråd med FNs bærekraftsmål.

En aktiv biomarin politikk som del av den grønne omstillingen

Partene i Biomarint forum er engasjert i arbeidet med å inngå et klimapartnerskap med regjeringen for å redusere klimautslippet fra norsk skipsfart og fiske. Vårt utgangspunkt er å opprettholde og bærekraftig øke uttaket av villfanget fisk og oppdrett, samtidig som vi får klimagassutslippene ned.

Innen havbruksnæringen står fôr og fôrproduksjon for over 70 prosent av klimagassutslippene. Hovedgrunnen til det er at over 90 prosent av fôrråvarene i dag blir importert. Derfor er vi glad for at regjeringen har igangsatt et samfunnsoppdrag som skal gå frem til 2034 med mål å bli mer selvforsynt med bærekraftig fôr. Restråstoff fra fiskeriene utgjør store verdier og verdifulle proteiner. En betydelig andel av restråstoffene blir i dag utnyttet, men det er fortsatt et stort potensial for å øke dette innenfor alle områder av havbruk og fiskeri. Mye vil kunne spinne ut av foredlingsindustrien.

Biomarint forum mener at regjeringen må ha fokus og legge til rette for høsting av uutnyttede marine ressurser som f.eks. zooplankton og mesopelagiske arter som potensial for økt matproduksjon. Det vil både bidra til å redusere klimagassutslipp og styrke matvareberedskapen til norske og europeiske innbyggere.

Tilgang til areal for matproduksjon vil være avgjørende

Det er flere næringer som har vekstambisjoner i havrommet. Biomarint forum mener derfor det er viktig å sikre at areal som er best egnet til fiske og matproduksjon til havs benyttes til det. Medlemsorganisasjonene i Biomarint forum har interesser også i andre havnæringer, så vi søker å ivareta en helhetlig, balansert og bærekraftig havpolitikk til det beste for helheten og fellesskapet. Det har vi sterk tiltro til at Stortinget også vil søke etter i behandlingen av denne stortingsmeldingen om forvaltningsplanene for våre havområder.

Med hilsen
BIOMARINT FORUM

Jørn Prangerød (Sign.)
Daglig leder